Mottagare
Barn- och utbildningsnämnden

Gotlandsförslag - Flexiblare regler för ensamstående vårdnadshavare

Förslag till beslut
Barn- och utbildningsnämnden beslutar att avslå gotlandsförslaget.

Sammanfattning
Ett gotlandsförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att ta bort kravet på schemaändring inom två veckor i förskola/fritidshem samt 2 månader för omsorg kväll och helg.

”*Nuvarande regler kräver 2 veckors framförhållning för schemaändringar i den ordinarie förskolan/fritidshemmet, och upp till 2 månader för att få omsorg på kvällar och helger. Detta skapar en ohållbar situation för ensamstående föräldrar som saknar en partner att dela hämtning och lämning med. Regelverket gör det i praktiken omöjligt för ensamstående att ta jobb med rullande schema, deltidsscheman, korta vikariat eller att tacka ja till inbeordrad övertid och extrapass med kort varsel. Genom att införa en "snabbfil" eller ett flexibilitetsundantag för ensamstående ökar vi deras ekonomiska självständighet, breddar deras möjlighet på arbetsmarknaden och tryggar barnens omsorg.* ”

Förvaltningen har förståelse för de utmaningar som ensamstående vårdnadshavare kan möta när arbetstider förändras med kort varsel eller när arbete behöver utföras på kvällar och helger. Förslaget syftar till att öka flexibiliteten och förbättra möjligheterna att kombinera arbete och familjeliv. Förvaltningen bedömer dock att nuvarande regelverk fyller en viktig funktion för att säkerställa en trygg, säker och kvalitativ omsorg för barnen samt en verksamhet som kan bedrivas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Förskolans och fritidshemmets verksamhet behöver planeras med tillräcklig framförhållning för att säkerställa att barnens behov av omsorg kan tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt. Barns behov av kontinuitet, förutsägbarhet och stabila relationer till verksamhetens personal är en viktig utgångspunkt i planeringen. Kravet på att schemaändringar ska anmälas minst två veckor i förväg ger verksamheten möjlighet att planera bemanningen utifrån barnens faktiska vistelsetider och säkerställa att rätt resurser finns på plats när barnen är där.

Utöver det finns även lagkravet enligt 12 §, arbetstidslagen, som innebär att arbetsgivaren är skyldig att ge arbetstagare besked om ändringar i ordinarie arbetstid minst två veckor i förväg. Detta gäller även för förskolepersonal och därför behöver förskolan två veckors framförhållning för att kunna korrigera

scheman för sina medarbetare.

När det gäller verksamheten för omsorg på kvällar och helger är detta inte en lagstadgad verksamhet utan en verksamhet som erbjuds utifrån nämndens beslut. Verksamheten bedrivs i begränsad omfattning med ett mindre antal medarbetare och är därför särskilt känslig för sena ändringar av omsorgsbehovet. För att kunna erbjuda en trygg och väl fungerande omsorg krävs framförhållning för såväl handläggning och bedömning av behov som för planering av bemanning.

Även omsorg kväll och helg måste organiseras i enlighet med gällande arbetsrättsliga regler och arbetsmiljökrav, bland annat avseende arbetstid och dygnsvila. Korta ledtider för ansökan eller schemaändringar kan därmed påverka möjligheten att bedriva verksamheten på ett rättssäkert och hållbart sätt.

Förvaltningen bedömer vidare att regelverket i grunden bör vara likvärdigt för alla vårdnadshavare och tillämpas utifrån barnets omsorgsbehov och verksamhetens förutsättningar. Samtidigt kan det finnas ömmande situationer där rektorer behöver ta hänsyn till vårdnadshavarens förutsättningar i det enskilda fallet. Även om ensamstående vårdnadshavare i vissa situationer kan ha särskilda utmaningar när det gäller att kombinera arbete och omsorgsansvar finns även sammanboende vårdnadshavare eller hushåll som kan ha begränsade möjligheter att ordna omsorg, exempelvis på grund av arbetstider, geografiska förhållanden eller avsaknad av nätverk.

Samtidigt vill förvaltningen framhålla att verksamheterna, inom ramen för gällande regelverk och de förutsättningar som finns avseende bemanning, arbetsmiljö och barnens trygghet, strävar efter att vara så flexibla som möjligt. Möjligheten att tillgodose önskemål om ändrade vistelsetider eller omsorg med kortare framförhållning behöver dock alltid bedömas utifrån de förutsättningar som råder i det enskilda fallet.

Förvaltningen bedömer sammantaget att nuvarande tidsramar utgör en rimlig avvägning mellan vårdnadshavares behov av flexibilitet och verksamhetens ansvar att säkerställa en trygg, stabil och kvalitativ omsorg för barnen. Samtidigt finns inom verksamheterna en strävan att, när omständigheterna medger det, vara lösningsorienterad och göra individuella bedömningar i särskilt angelägna situationer. Mot denna bakgrund föreslås att gotlandsförslaget avslås.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse utbildnings- och arbetslivsförvaltningen daterad 2026-10-12
Gotlandsförslag daterat 2026-07-03

Ester Alavei
Förvaltningsdirektör

Lena Gustavsson
Avdelningschef förskolan

Skickas till
Regionstyrelsen
Förslagsställaren